

La tardor, que és temps de castanyes i de bolets, representa en la tradició literària romàntica l'estació de la mort, l'expressió més directa de la tristesa i la malenconia. Deu ser així, almenys estèticament. Les catifes de fulles mortes poblen els boscos de caducifolis i materialitzen el pas del temps, irreversible, irrefrenable. És el crepuscle de l'any, una vegada més.

No morir en pau

En aquest temps, els cementiris tornen a poblar-se de familiars, amics i coneguts que recorden, ara *in situ*, tots aquells que ja no són ací. Els passadissos de nínxols, les avingudes encimentades de panteons, fan entendre que els cementiris actuals no són el lloc idoni per a descansar en pau. Aquests, amb el pas del temps, han esdevingut veritables aglomeracions urbanes, paral·leles a la dinàmica de les ciutats que els acullen. A dins, les distàncies són llargues, la mobilitat es fa difícil, les avingudes s'estenen pel territori. Al seu voltant, a més, una sofisticada indústria funerària ofereix paquets de serveis adaptables a la butxaca del client. Els ritus s'han "parctematitzat". De fet, com tot en aquests temps.

Actualment, la tria de la pròpia mort resulta difícilíssima, gairebé impossible. El dret a morir dignament, o, si més no, de manera coherent amb els propis principis, no és, ni de lluny, un dret universal. Hom pot haver defensat al llarg de tota la vida un món respectuós amb la natura o haver lluitat contra la caça furtiva, contra la deforestació de les grans masses boscoses, i trobar-se, paradoxalment, irremeiablement, reposant dins d'un taüt de fustes exòtiques. De la mateixa manera, hom pot haver defensat un món sostenible i just, pot haver-se oposat a les operacions especulatives sobre el territori, i trobar-se, paradoxalment, irremeiablement, ubicat en un nínxol qualsevol de qualsevol de les avingudes de ciment i asfalt que recorren els macrocementiris urbans. Els temps dels sudaris han quedat enrere, les solucions econòmiques, reciclables i respectuoses amb el medi han estat bandejades per un estat del benestar i de la asèpsia que, també en aquest cas, afecta la mort. Sembla que morir en pau significa, avui, poder oferir-se el luxe d'una caixa de fusta tropical i metall pesant per a una de les múltiples parcel·les funeràries adquirides a preu d'or. Si és així, millor deixem-ho córrer.

EFEMERIDES

- 10 de novembre del 1989.** Cau el Mur de Berlín, que havia dividit la ciutat durant 28 anys.
- 11 de novembre de 1995.** L'escriptor i ecologista Ogoni Ken Saro-Wiwa és penjat a Nigèria per la dictadura militar.
- 13 de novembre del 1974.** Karen Silwood, sindicalista nord-americana, apareix morta en una carretera quan es dirigia a una reunió antinuclear per denunciar fuites radioactives.
- 20 de novembre del 1995.** Cabañeros és declarat Parc Nacional.
- 21 de novembre del 1955.** Declaració del Parc Nacional d'Aigüestortes i l'estany de Sant Maurici, amb 14.119 hectàrees.
- 28 de novembre del 1848.** Inauguració de la línia Barcelona-Mataró, el primer ferrocarril peninsular.

AQUEST MES...

- 9 de novembre.** Dia internacional contra el feixisme.
- 13 de novembre.** Dia d'acció de treball social.
- 16 de novembre.** Dia internacional per la tolerància.
- 20 de novembre.** Dia internacional de la infància.
- 25 de novembre.** Dia contra la violència a les dones.
- 29 de novembre.** Dia mundial de la solidaritat amb el poble palestí.
- 30 de novembre.** Dia del no consum.

EL TEMPS AMBIENT/ L'ÉS POSSIBLE GRÀCIES A:

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient

Assessor editorial: Jordi Bigues

Coordinació: Eiiuseu T. Climent

Col·laboradors: Gemma Aguilera, Jordi Bigues, Eiiuseu T. Climent, Jordi Garriga, Margalida Llabrés, Joan Martínez Alier, Eugènia Meràs, Enric Pardo, Maria Josep Picó i Eduardo Saiz Alonso.